

OLDOWAN

Oldowan je bilo zelo dolgo in oblikovano razmeroma stabilno obdobje, ki je trajalo najmanj 1,5 milijona let.

Najstarejša orodja so našli v Hadarju, Etiopija, in jih datirajo nekje med 2,7-2,4 milijona let pred sedanostjo. Skupaj z orodji iz najdišč Omo Valley (2,4-2,3), Senga (2,3-2,0), Olduvai Gorge(2,0-1,7) in Koobi Fooru jih označujemo s skupnim imenom oldowanska orodja oz. prodniška (pebble tool) industrija.

Za ta orodja je značilno, da so izdelana iz prodnikov. Obdelali so jih tako, da so s kamnom tolkli ob večjo skalo, ali pa skalo uporabili kot nakovalo in po kamnu tolkli z drugim kamnom. Orodja so delili na čoperje oz. udarjalna orodja in odkruške. Čoperji so bili verjetno le stranski produkt izdelave ostrih odkruškov in je zato pravilnejše ime zanje jedra.

Ti zgodnji izdelovalci orodij pa so morali obvladati nekatere osnovne veščine. Morali so prepoznati kote na površinah kamnov, da so lahko usmerili udarec, kar pa pomeni, da so imeli dobro koordinacijo oči in rok ter spretne dlani, ki so jim omogočale natančne in močne udarce.

ACHEULEEN

Okoli 1,5 ml nazaj se na vzhodnoafriških najdiščih poleg oldowanskih začnejo pojavljati ostanki nove, acheuleenske industrije. Ta orodja so večja in bolj uravnotežena, pa tudi bolj dodelana po večji površini in med njimi je veliko več dvostransko obdelanih orodij.

Orodja so narejena na nov način, iz večjih kosov, odkrušenih od celih kamnov. Tako je ena stran bolj ravna, druga pa je še naknadno obdelana. Za izdelavo orodja so uporabljali nove materiale: bazalt, ignimbrit, kremenjak in obsidian, ki so zaradi svoje strukture primernejši za pridobivanje ostrih robov.

Homo erectus je bil tudi prvi hominid, ki se je iz južne in vzhodne Afrike začel širiti na nova področja. Raziskave pa kažejo, da ko je H. erectus odšel iz Afrike, s seboj ni vzel orodij. Ena od razlag za take najdbe vključuje možnost, da so se hominidi začeli seliti iz Afrike pred začetkom acheuleena. Ali pa vsaj, da skupine, ki so se izselile niso poznale tovrstne obdelave kamna, kajti najdbe, ki so jih arheologi našli govorijo, da so izseljeni H. erectusi uporabljali slabše obdelana orodja, ki spominjajo na oldowanska.

Acheuleen je tudi obdobje, za katerega imamo prve dokaze o uporabi ognja. Najstarejša najdišča, ki se jih da povezati z ognjem so sicer stara okoli 1,5 ml, vendar iz teh zgodnjih najdišč ne moremo sklepati na redno uporabo in »udomačitev« ognja. Bolj zanesljivi dokazi o uporabi ognja so znani iz najdišč Terra Amata, Torralba in Ambrona, ki so jih datirali na 0,4 ml pred sedanostjo. Na najdišču v Terra Amati pa so našli ostanke nečesa, kar bi lahko nekoč bila preprosta kočja zgrajena iz mehkih stebel.

TEHNIKE MLAJŠEGA PLEISTOCENA

Mlajši pleistocen se je začel v obdobju 130 000-125 000 let pred sedanostjo. To je v začetku zadnjega obdobja med ledenimi dobami. V tem obdobju so živeli neandertalci, ki so naseljevali celo Evropo, S Afriko, Rusijo, Zakavkazje in Bližnji Vzhod. Neandertalci verjetno niso še načrtno lovili velikih sesalcev. Z neandertalci se povezuje levalloiso-mousterienska industrija, ki je prva tehnika z vključitvijo priprave jedra. Robove kamna so najprej grobo oblikovali, nato so odbili zgornji rob kamna, da so dobili greben na sredini, odstranili so kos, ki jim je omogočal dobro površino za končni udarec, nazadnje pa so iz jedra izbili orodje. Na ta način so lahko natančneje določili obliko orodja, in dobili več rezalne površine. Namen te tehnike je bil dobiti velik odkrušek z vnaprej določeno obliko.

MOUSTERIEN

Mousterien je trajal nekako do 48 000 let pred našim štetjem, čeprav mu lahko na nekaterih najdiščih v zahodni Evropi sledimo do 30 000 let pred našim štetjem. V Evropi se začnejo v tem obdobju pojavljati že premišljeno izdelana orodja. Oblike teh orodij kažejo visoko specializacijo uporab glede na prejšnja orodja. Tako najdemo rezila, strgala, koščene igle, gravirna orodja, izdelke iz roževine in slonove kosti. Orodja niso več obdelovali le s tolčenjem, temveč so jih tudi drgnili in rezali. S temi orodji so nato naprej izdelovali konice puščic, harpune... Ta orodja so pripisovali homo sapiensu sapiensu, vendar pa lahko skoraj z gotovostjo rečemo, da so tudi neandertalci izdelovali te artefakte.

AURIGNACIEN

Aurignacien (40 000-25 000 lps) je bil t.i. kultura zgodnjih modernih ljudi. V tem obdobju so začeli izdelovati tudi plovila, tako so poselili tudi Avstralijo. Poznali so tudi upepeljevanje, slikanje na kamen, ribiške mreže in izdelovanje jezov.

CHATELPERRONIEN

Chatelperronien (35 000-30 000 lps) se na nekaterih najdiščih prekriva z aurignacienom, im pa tudi nekatere značilnosti mousteriena. Njegova značilnost so predvsem orodja na klinih in orodja z držali.

GRAVETIEN IN SOLUTREEN

Gravetienu (28 000-22 000 lps) sledi solutreen. Značilnost v teh obdobjih je, da so konice v obliki lovorjevega lista.

MAGDALENIEN

Zadnje paleolitsko obdobje pa je magdalenien, v katerem že prevladujejo orodja izdelana iz organskih snovi, kot so npr.: kost, roževina...

NEOLITIK

Sledi neolitik in naslednja obdobja, ki so že popolnoma moderna. Človek začne udomačevati rastline in živali, izdelovati keramične posode, graditi stalne naselbine...